

Motion till riksdagen 2018/19:3012

av **Beatrice Ask m.fl. (M)**

med anledning av skr. 2018/19:70 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn bör göras av lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Genom ikraftträdandet av lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet den 1 januari 2009 stärktes skyddet för den personliga integriteten vid signalspaning. En rad nya institutioner och tillståndsförfaranden etablerades i syfte att värna den enskildes integritet. Samtidigt medgav den nya lagstiftningen bättre förutsättningar för Försvarets radioanstalt (FRA) att bedriva signalspaning på ett teknikneutralt sätt bl.a. genom tillgången till kabelburen trafik som passerar Sveriges gränser. Dessa åtgärder var helt nödvändiga för att skydda centrala svenska intressen och anpassa signalspaningen till den aktuella teknikutvecklingen.

Med tiden har det dock visat sig att lagstiftningen som styr signalspaning har behövt modifieras utifrån hur omvärlden har utvecklats och vilka behov som funnits när det gäller tillgång till signalspaning hos svenska myndigheter. År 2012 tog riksdagen beslut om att Säkerhetspolisen och dåvarande Rikskriminalpolisen ska läggas till de myndigheter som får tillgång till signalspaning i sin försvarsunderrättelseverksamhet. Syftet var att Säkerhetspolisen och Rikskriminalpolisen lättare ska kunna få strategiska uppgifter om bl.a. internationell terrorism och annan grov brottslighet som har koppling till andra länder och som kan hota viktiga svenska intressen. År 2018 tillkännagav riksdagen för regeringen att även Institutionen för strategiska produkter (ISP) ska beredas förutsättningar att inrikta signalspaningen i syfte att stärka myndighetens förmåga att hindra export av teknologier som bidrar till spridningen av massförstörelsevapen.

Det har nu gått tio år sedan lagen om signalspaning trädde i kraft och det finns därför skäl att göra en översyn av lagstiftningen. Under denna period har den säkerhetspolitiska

utvecklingen i Sveriges närområde försämrats högst avsevärt. Det finns numera ett högre behov av ett effektivt försvarsunderrättelsearbete i syfte att avvärja hot och risker mot Sveriges säkerhet. Till del har hotbilden även vidgats. Den ökade digitaliseringen under det senaste årtiondet har medfört större risker och sårbarheter inom cyberarenan och det förekommer omfattande informationsoperationer av främmande makt mot en rad olika länder i syfte att påverka utgången av fria och allmänna val.

I ljuset av denna utveckling finns det skäl att överväga vilka aktörer som bör kunna inrikta den signalspaning som bedrivs av FRA.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har i sitt budgetunderlag för 2019 efterfrågat möjligheten att få inrikta signalspaning för att identifiera påverkanskampanjer och informationspåverkan riktad mot Sverige. Men MSB ska även stödja och samordna samhällets informationssäkerhet. Även i detta arbete finns behov av att närmare kunna inrikta signalspaning och därigenom öka förmågan att identifiera, förebygga och möta hot mot samhällets informations- och cybersäkerhet. En möjlighet till inriktning av signalspaning skulle även stärka och effektivisera MSB:s förmåga att kunna bidra ett systematiskt säkerhetsarbete för att avvärja risker för svensk civil personal som verkar internationellt. Dessa åtgärder kräver dock en ändring i lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Även Säkerhetspolisen och Nationella operativa avdelningen (NOA) i Polismyndigheten har ett behov av att få en utökad tillgång till uppgifter från signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Säkerhetspolisen får ta del av dessa uppgifter inom ramen för underrättelsearbetet. Men när misstankarna om brott blir konkreta har myndigheten en skyldighet enligt lag att inleda en förundersökning. Med den nuvarande lagstiftningen får dock Säkerhetspolisen längre ta del av uppgifter från signalspaningen när de har inlett en förundersökning. Det är inte rimligt att FRA inte kan lämna vidare information om konkreta hot mot Sverige till Säkerhetspolisen under sådana situationer. En utredning som genomlyst frågan om Säkerhetspolisens och NOA:s tillgång till signalspaning presenterade också sina förslag i augusti 2018, och utredningens förslag bör skyndsamt genomföras.

Förändringar i lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet har de senaste åren gjorts stegvis där ytterligare aktörer har lagts till listan på dem som har rätt att inrikta signalspaning. Nu behövs ett helhetsgrepp där en uppdaterad analys av säkerhetsläget utgör utgångspunkten för vilka behov som finns framgent när det gäller vilka aktörer som bör ha rätt att kunna inrikta signalspaningen. Det är särskilt viktigt att beakta integritetsaspekterna i den framtida utvecklingen av lagen.

Regeringen bör därför göra en översyn av lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet i syfte att hantera de uppenbara brister som finns samt bättre anpassa behoven till den försämrade säkerhetspolitiska omvärldsmiljö som Sverige befinner sig i.

Beatrice Ask (M)

Jan R Andersson (M)

Alexandra Anstrell (M)

Pål Jonson (M)

Lars Püss (M)